

สัญญาเลขที่ RDG5650036

โครงการย่อยที่ 1 การถอดความรู้เชิงประวัติศาสตร์ผังเมืองเชียงใหม่

โดยใช้หลักการจัดการเชิงวิศวกรรมความรู้

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การถอดองค์ความรู้เชิงประวัติศาสตร์ผังเมืองเชียงใหม่ โดยหลักการการจัดการเชิงวิศวกรรมความรู้ เป็นหัวข้อวิจัยย่อยภายใต้โครงการการถอดองค์ความรู้เชิงประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่ โดยใช้หลักการการจัดการความรู้ผ่านเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการ งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) อันมีวัตถุประสงค์เพื่อ ถอดองค์ความรู้ผังเมืองเดิมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ทั้งจากแหล่งความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) และความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) จากผู้เชี่ยวชาญโดยหลักการจัดการความรู้เชิงวิศวกรรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้สู่การท่องเที่ยวและการนำไปใช้จริง

ข้อมูลในการวิจัยถูกรวบรวมด้วยการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และนำความรู้ที่ได้รับมาวิเคราะห์และจัดการเนื้อหาความรู้ตามหลักการจัดการความรู้เชิงวิศวกรรม (Knowledge Engineering) เป็นเครื่องมือและขั้นตอนการตรวจสอบความรู้ การจับความรู้เพื่อนำมาสร้างแผนที่ความรู้วิเคราะห์ความรู้ สร้างแบบจำลองความรู้ ซึ่งผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ถูกนำเสนอ ประกอบด้วยข้อมูลสถานที่และเส้นทางท่องเที่ยว 3 เส้นทาง (จักรยาน ล่องน้ำปิง และชุมชน) ส่วนเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ของเชียงใหม่ โดยแบ่งเป็น 5 ยุค (อาณาจักรล้านนา ล้านนาสมัยพม่าปกครอง ล้านนาสมัยเมืองประเทศราชแห่งราชอาณาจักรสยาม การปฏิรูปนครเชียงใหม่สู่มณฑลพายัพ เมืองล้านนาในยุคสมัยปัจจุบัน) ขั้นตอนการวิเคราะห์ดังกล่าว จำแนกความรู้ออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับงาน ระดับปัญหา และระดับเหตุผล เพื่อจำแนกสำคัญของแต่ละยุค การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย รวมไปถึงศิลปกรรม จิตรกรรม สถาปัตยกรรมที่ถูกก่อสร้างขึ้นในแต่ละยุค ซึ่งสะท้อนความเจริญ และความงดงามของศิลปวัฒนธรรมของเชียงใหม่

เพื่อให้งานวิจัยนี้สามารถเกิดผลลัพธ์ที่สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจน จึงมีการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบแบบจำลองความรู้ และฐานข้อมูลโดยใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยี คือเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่งานวิจัยนี้ให้บุคคลทั่วไป และนักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงความรู้เชิงประวัติศาสตร์ได้ง่าย ผ่านเทคโนโลยีแบบเว็บ ในรูปแบบระบบการจัดการความรู้ web application ซึ่งนำเสนอข้อมูลประวัติศาสตร์เชียงใหม่ 5 ยุค ร่วมกับ 3 เส้นทางท่องเที่ยว

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์และเยาวชน ทั้งการจัดสัมมนาเบื้องต้น เพื่อเผยแพร่ชุดองค์ความรู้เชิงประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่ และกิจกรรม

“แควตเวียงเชียงใหม่” Chiang Mai Bike and Walk Rally เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์ และถ่ายทอดผลลัพธ์งานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง โดยการต่อยอด และใช้ประโยชน์ดังกล่าว จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา นักวิชาการ และเยาวชน นักท่องเที่ยว เพื่อการพัฒนาต่อไป

ABSTRACT

Knowledge Elicitation of Chiang Mai Historical City Plan Using Knowledge Engineering Technique is a minor research topic under Knowledge Elicitation of Chiang Mai Historical City Plan Using Engineering Knowledge Technique to Support Tourism project. This research is a basic research which aims to elicit original city plan in Chiang Mai's municipality area in the aspects of explicit knowledge and tacit knowledge from professionals by using engineering knowledge management to pass on these knowledge to tourism and apply into real situations.

Necessary information in this research was acquired from studying documents, textbooks, and related researches, including interviews with professionals. The collection was then analyzed and managed using the universal method of Common KADS and verified by using knowledge auditing and knowledge capturing to create a knowledge map, conduct a knowledge analyzing, and create a knowledge model. Moreover, in order for this research to accomplish its purpose in applying the knowledge, a database was designed to present the knowledge using a website.

The study result presents the history of Chiang Mai in 5 eras:

1. Lanna Kingdom (1296 – 1558 AD)
2. Lanna possessed by Burma (1558 -1774 AD)
3. Lanna as a colony of Siam (1774-1899 AD)
4. Reformation of Chiang Mai to Payap (1899-1933AD)
5. Present Lanna Kingdom (1932-Present)

All these 5 eras reflect politics, economy, religions, society, changes, in each era. This also includes fine arts, murals, and architectural style in each era. These eras also reflect civilization and beauty of Chiang Mai's art and culture.

In order to get an explicit result which would support tourism, the knowledge model and database were presented using a technological tool, which is a website to publicize this research and enable tourists to access the information. The website presents historical information of the 5 eras of Chiang Mai with overland travelling routes – walking and biking – and water travelling routes – cruising along

Mae Ping River. These travelling routes present famous historical tourism sites in Chiang Mai according to all 5 eras.